

Kohtuasi C-328/19

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

19. aprill 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

15. aprill 2019

Kassatsioonkaebuse esitaja:

Porin kaupunki

Teised menetlusosalised:

Porin Linjat OY

Lyttylän liikenne Oy

Põhikohtuasja ese

Riigihange – Omavalitsusüksuste koostööleping – Vastutava omavalitsusüksuse mudel – Riigihankelepingud – Pädevuse üleandmine – Avaliku sektori hankijate horisontaalne koostöö – Seotud üksus – Pädev asutus avaliku reisijateveo seaduse tähenduses – Puuetega isikute vedu

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Korkein hallinto-oikeuses (Soome kõrgeim halduskohus) pooleli olevas kohtuasjas tegi Porin kaupunki (edaspidi „Pori linn“) esmateenuste kättesaadavaks tegemise komisjon 4. mail 2015 otsuse, et madalapõhjaliste bussidega tehtavat puuetega isikute vedu tööle või päevakeskustesse asub enda osutatava teenusena korraldama Pori linn. Otsuse kohaselt teostab vedu aktsiaselts Porin Linjat Oy, mille aktsiad on Pori linna ainuomandis.

Otsuse ese on veeteenused, mida osutatakse inimestele, kes elavad sotsiaal- ja tervishoiuteenuste korraldamist ja osutamist puudutava koostöölepinguga moodustatud koostööpiirkonnas, mis hõlmab Pori linna, Ulvila linna ja Merikarvia valda. Kõnealune leping põhineb niinimetatud vastutava omavalitsusüksuse mudelil, millega oli nimetatud teenuste korraldamise vastutus antud üle Pori linnale.

Pori linn ei korraldanud hankelepingu sõlmimiseks hankemenetlust, kuna tema väitel sõlmiti leping tema kontrollitava aktsiaseltsiga Porin Linjat Oy (niinimetatud sisetehing, mida Soome õiguses nimetatakse hankelepingu sõlmimiseks seotud üksusega).

Korkein hallinto-oikeuse (Soome kõrgeim halduskohus) hinnangul on käesolevas asjas kõne all oleva veo puhul vastavalt selle põhieesmärgile tegemist teenustega, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT 2004, L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132; edaspidi „2004. aasta riigihankedirektiiv“) II A lisa kategooria nr 2 alla („Maismaaveeteenused, sealhulgas soomussõiduki- ja kulleriteenused, välja arvatud postivedu“).

Porin Linjat Oy esitatud pakkumuse kohaselt on tellitavate veeteenuste kogumaksumus ilma käibemaksuta ligikaudu 600 000 eurot, mis ületab piirmäära vastavalt 2004. aasta riigihankedirektiivi artiklile 7.

Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) peab välja selgitama, kas puuetega isikute veo teenuse tellimine aktsiaseltsilt Porin Linjat Oy tähendas riigihankelepingu sõlmimist 2004. aasta riigihankedirektiivi tähenduses, millega seoses oleks pidanud korraldama hankemenetluse.

Kohtuasjas tuleb esmalt otsustada, kas Pori linna, Ulvila linna ja Merikarvia valla vahel sõlmitud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste korraldamist käsitlev koostööleping on oma olemuselt pädevuste üleandmist reguleeriv leping, mis 2004. aasta riigihankedirektiivi kohaldamisalasse ei kuulu, või kujutab kõnealune koostöö endast avaliku sektori hankijate vahel hankelepingute sõlmimisel tehtavat koostööd, mille suhtes ei ole viidatud direktiiviga hankemenetluse korraldamist ette nähtud, või on tegemist mõne muu ehk kolmanda võimalusega.

Kui soovitakse lähtuda eelmises lõigus esimesena või teisena kirjeldatud olukorrast, tuleb järgmiseks otsustada, kas Pori linn võib tellida veeteenuseid ka Ulvila linna ja Merikarvia valla tarbeks, ilma et tuleks eeldada, et seejuures on tegemist riigihankelepingu sõlmimisega.

Lisaks on küsimus selles, kas aktsiaseltsi Porin Linjat Oy käibest moodustavad Pori linna tellimused nii suure osa, et äriühingut tuleb pidada Pori linna valitseva mõju all olevaks üksuseks, mistõttu ei ole selle äriühinguga lepingute sõlmimiseks vaja korraldada hankemenetlust. Sellega seoses on oluline, kas Pori linna tellimuste arvelt tekkiva käibe hulka tuleb lugeda ka äriühingu käive, mis tuleneb

lähiveoteenustest, mida korraldab Pori linn kui pädev asutus avalike reisijateveoteenuste seaduse ja asjaomaste omavalitsusüksuste vahelise koostöölepingu alusel ka Harjavalta, Kokemäki ja Ulvila linnades ning Nakkila vallas.

Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta artikli 1 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selline vastutava omavalitsusüksuse mudel, mis on kasutusele võetud käesolevas asjas kõnealuses omavalitsusüksuste koostöölepingus, vastab direktiivi kohaldamisalast välja jääva pädevuse üleandmise tingimustele (kohtuotsus Remondis, C-51/15) või hankemenetluse korraldamise kohustusega hõlmamata horisontaalse koostöö tingimustele (kohtuotsus Piepenbrock, C-386/11, ja seal viidatud kohtupraktika) või on tegemist mõne muu ehk kolmanda juhtumiga?
2. Kui koostöölepingu kohane vastutava omavalitsusüksuse mudel vastab pädevuse üleandmise tingimustele: Kas pärast pädevuse üleandmist toimival hankelepingu sõlmimisel loetakse avalikku asutust, kellele on pädevus üle antud, hankijaks ja kas kõnealune avalik asutus saab talle teiste omavalitsusüksuste poolt üle antud pädevusele tuginedes tellida asjaomased teenused, korraldamata hankemenetlust, endaga seotud üksuselt ka siis, kui vastutava omavalitsusüksuse instituudi puudumise korral oleks kõnealuste teenuse osutamise lepingute sõlmimine olnud pädevuse üle andnud omavalitsusüksuste endi kohustus?
3. Kui koostöölepingu kohane vastutava omavalitsusüksuse mudel vastab horisontaalse koostöö tingimustele: Kas koostöös osalevad omavalitsusüksused saavad hankemenetlust korraldamata tellida kõnealused teenused ühelt koostöös osalevalt omavalitsusüksuselt, kes on kõnealuste teenuste osutamise lepingud hankemenetlust korraldamata sõlminud endaga seotud üksusega?
4. Kas hinnates, kas äriühing, kes on veoteenuste pakkuja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT 2007, L 315, lk 1; edaspidi „avaliku reisijateveoteenuse määrus“), tähenduses, teostab olulise osa oma tegevusest teda kontrollitava omavalitsusüksuse tarbeks, võetakse omavalitsusüksuse tellimuste arvelt tekkiva käibe arvutamisel arvesse omavalitsusüksuse omandis oleva äriühingu käivet osas, mis tekib äriühingul veoteenustest, mida korraldab omavalitsusüksus kui pädev asutus avaliku reisijateveoteenuse määruse tähenduses?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT 2004, L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132) artikkel 1

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT 2007, L 315, lk 1), artiklid 2 ja 5

Viidatud Euroopa Kohtu praktika

21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Remondis (C-51/15, EU:C:2016:985, punktid 49, 52 ja 55)

9. juuni 2009. aasta kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa (C-480/06, EU:C:2009:357)

19. detsembri 2012. aasta kohtuotsus Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce jt (C-159/11, EU:C:2012:817)

13. juuni 2013. aasta kohtuotsus Piepenbrock (C-386/11, EU:C:2013:385, punktid 36 ja 37)

11. mai 2006. aasta kohtuotsus Carbotermo ja Consorzio Alisei (C-340/04, EU:C:2006:308, punktid 65 ja 67)

8. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Undis Servizi (C-553/15, EU:C:2016:935, punktid 36 ja 37)

Viidatud riigisisese õigusnormid

Riigihankeseadus nr 348/2007 (laki julkisista hankinnoista 348/2007): §-d 5 ja 10

Direktiiv 2004/18/EÜ võeti Soomes üle seadusega nr 348/2007.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus nr 365/1995 (kuntalaki), mis tunnistati kehtetuks seadusega nr 410/2015: §-d 76–77

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 76 kohaselt võivad omavalitsusüksused täita oma ülesandeid ühiselt lepingute alusel. Omavalitsusüksused võivad kokku leppida, et ühe või mitme teise omavalitsusüksuse tellimisel delegeeritakse teatava ülesande täitmine teatavale omavalitsusüksusele.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 77 kohaselt saab juhul, kui omavalitsusüksus täidab lepingu alusel ülesandeid ühe või mitme teise omavalitsusüksuse tarbeks, kokku leppida, et asjaomased teised omavalitsusüksused valivad esimesena nimetatud omavalitsusüksuse organi liikmetest ühe osa, kes hoolitseb asjaomase ülesande täitmise eest.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse nr 410/2015 § 8 ja §-d 49–52

2015. aasta kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 8 kohaselt saab omavalitsusüksus talle seadusega määratud ülesannete täitmise ise korraldada või kokku leppida korraldamise delegeerimises mõnele teisele omavalitsusüksusele või omavalitsusüksuste liidule. Seadusega ette nähtud koostöö korral kannab korralduslikku vastutust ülesannete täitmise eest omavalitsusüksuse asemel teine omavalitsusüksus või omavalitsusüksuste liit. Omavalitsusüksus või omavalitsusüksuste liit, kes kannab korralduslikku vastutust ülesannete täitmise eest, vastutab korraldatavate teenuste ja muude meetmega seoses järgmiste tegurite eest: 1) võrdsetel alustel juurdepääs, 2) vajaduse, mahu ja kvaliteedi määramine, 3) teenuse osutamise laad, 4) järelevalve teenuse osutamise üle ja 5) avaliku asutuse pädevuse teostamine. Teenuste osutamise rahastamine on omavalitsusüksuse pädevuses ka siis, kui korralduslik vastutus on delegeeritud mõnele muule omavalitsusüksusele või omavalitsusüksuste liidule.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 49 kohasel võivad omavalitsusüksused ja omavalitsusüksuste liidud lepingu alusel oma ülesandeid ühiselt täita. Omavalitsusüksuste avalik-õigusliku koostöö vormide hulka kuulub muu hulgas ühisorgan.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 50 näeb ette, et juhul kui kooskõlas §-ga 8 delegeerib omavalitsusüksus korraldusliku vastutuse talle seadusega määratud ülesande täitmise eest mõnele muule omavalitsusüksusele või omavalitsusüksuste liidule, ei ole riigihangete seadus delegeerimisele kohaldatav. Omavalitsusüksuste vahelisele koostööle ei ole kõnealune seadus kohaldatav juhul, kui koostöö raames sõlmib omavalitsusüksus või omavalitsusüksuste liit riigihangete seaduse § 10 kohaselt hankelepingu endaga seotud üksusega, seaduse kohaldatavus võib olla välistatud ka mõnel muul põhjusel.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 51 kohaselt saab omavalitsusüksus täita ülesannet ühe või mitme omavalitsusüksuse tellimusel selliselt, et omavalitsusüksustel on ülesande täitmise eest vastutav ühisorgan. Ülesannet täitvat omavalitsusüksust nimetatakse vastutavaks omavalitsusüksuseks. Omavalitsusüksused võivad kokku leppida, et teised omavalitsusüksused valivad osa ühisorgani liikmetest.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 52 kohaselt tuleb ühisorgani moodustamise lepingus kokku leppida vähemalt järgmises: 1) ühisorgani ülesanded ning vajaduse korral korraldusliku vastutuse delegeerimine § 8 tähenduses, 2) ühisorgani koosseis ja teiste omavalitsusüksuste õigus saata

ühisorganisse oma esindajaid, 3) kulude arvestamise ja jagamise põhimõtted ja 4) lepingu kehtivus ja ülesütlemine.

Avaliku reisijateveo seadus nr 1219/2011 (joukkoliikennelaki 1219/2011) §-d 4, 5, 6, 12 ja 14

Avaliku reisijateveo seaduse § 4 kohaselt on bussiveo suhtes pädevad asutused avalike reisijateveoteenuste määruse tähenduses kohustatud kindlaks määrama avalike reisijateveoteenuste osutamise taseme oma pädevuspiirkonnas. Teenuste taseme kindlaksmääramiseks tehtavate ettevalmistuste raames peavad asutused tegema nõutaval viisil koostööd üksteisega ning omavalitsusüksuste ja maakondade liitudega.

Avaliku reisijateveo seaduse § 5 kohaselt on avalike reisijateveoteenuste määruse kohaselt osutatava veoteenuse suhtes pädevate asutuste ülesanne määratleda teenused. Liinide ja sõiduplaanide planeerimise vastutus võib kõnealuse veo puhul jääda veoteenuse osutaja või asutuse ülesandeks või olla nende vahel jagatud.

Avaliku reisijateveo seaduse § 6 kohaselt peavad pädevad asutused planeerima avaliku veo teenused eelkõige piirkondliku või territoriaalse tervikuna, et tagada toimiv avalik veovõrk. Asutused teevad avaliku veo planeerimisel koostööd omavahel ja teiste omavalitsusüksustega.

Avaliku reisijateveo seaduse § 12 kohaselt annab omavalitsusasutus loa üksnes tema pädevuspiirkonnas toimuvale liiniveole.

Avaliku reisijateveo seaduse § 14 kohaselt teevad pädevad asutused otsuse, et nad korraldavad oma pädevuspiirkonnas või selle ühes osas avalike reisijateveoteenuste osutamise kooskõlas avalike reisijateveoteenuste määrusega.

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

Koostööleping sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutamiseks

- 1 Pori linna esmateenuste kättesaadavaks tegemise komisjoni otsuste ese on veoteenuste osutamine puuetega inimestele tugiteenuste osutamise seaduse nr 380/1987 (laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987) tähenduses, mille korraldamise eest vastutab omavalitsusüksus nimetatud seaduse § 3 alusel.
- 2 Pori linn, Ulvila linn ja Merikarvia vald leppisid 18. detsembri 2012. aasta koostöölepingus sotsiaal- ja tervishoiuteenuste korraldamiseks ja osutamiseks kokku, et tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeteenuste korraldamise vastutus delegeeritakse Pori linnale. Pori linna nimetatakse lepingus vastutavaks omavalitsusüksuseks või juhtivaks omavalitsusüksuseks ning Ulvila linna ja Merikarvia valda lepingulisteks omavalitsusüksusteks.

- 3 Koostöölepinguga moodustati koostööpiirkond, mille haldamine on korraldatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse nr 365/1995 §-de 76 ja 77 alusel. Koostöölepingu kohaselt moodustab teenuste süsteem ühtse terviku, mida vastutav omavalitsusüksus ja lepingulised omavalitsusüksused arendavad välja koos.
- 4 Koostöölepingus sätestatud tegevus on nii konkreetsete teenuste poolest kui ka rahalisest ja halduslikust aspektist vastutava omavalitsusüksuse korraldada ja hallata.
- 5 Koostööpiirkonnas osutatavate teenuste korraldamise vastutust kannab ühiskomisjonina loodud 18 liikmest koosnev Pori linna esmateenuste kättesaadavaks tegemise komisjon, kuhu Ulvila linna lähetab kolm liiget, Merikarva vald kaks liiget ja Pori linn ülejäänud liikmed.
- 6 Esmateenuste kättesaadavaks tegemise komisjon kannab koguvastutust teenuste, teenuste osutamise süsteemi ja eelarve eest. Oma pädevuspiirkonnas annab esmateenuste kättesaadavaks tegemise komisjoni loa lepingutele ja teeb otsuseid teenuste ja kogutavate lõivude kohta.
- 7 Kulud jaotatakse vastavalt teenuste kasutamisele nii, et iga omavalitsusüksus kannab enda elanike ja tema haldusalas olevate isikute poolt kasutatud teenustega seotud tegelikud kulud.

Reisijate lähivedu ja sellega seotud lepingud

- 8 Pori linn on piirkondlik omavalitsusasutus avaliku reisijateveo seaduse § 12 tähenduses Harjavalta, Kokemäki, Nakkila, Pori ja Ulvila omavalitsusüksuste territooriumil.
- 9 Piirkondliku omavalitsusasutusena on Pori linn avaliku reisijateveo seaduse § 14 alusel bussiveo eest vastutav asutus avalike reisijateveoteenuste määruse tähenduses.
- 10 Pori linn ning Harjavalta, Kokemäki ja Ulvila linnad ja Nakkila vald sõlmisid 1. juulil 2012 jõustunud koostöölepinguga kokkulepped kohalikule pädevale asutusele avalike reisijateveoteenuste määruse ja avaliku reisijateveo seadusega määratud ülesannete kohta.
- 11 Koostöölepingu kohaselt täidavad lepingulised omavalitsusüksused eespool nimetatud üleandeid kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse nr 365/1995 §-de 76 ja 77 kohaselt nii, et Pori linn asutab ühisorgani.
- 12 Seoses reisijate lähiveoga Poris ja veoga, mis toimub üksnes lepinguliste omavalitsusüksuste piirkonnas, on pädev asutus Pori piirkonna avaliku reisijateveo komisjon, kuhu Pori linn lähetab viis liiget ja ülejäänud lepingulised omavalitsusüksused lähetavad igaüks ühe liikme.

- 13 Avalike reisijateveoteenuste määrase kohaselt jagatakse tellitud veoteenuste kulud lepinguliste omavalitsusüksuste vahel vastavalt avaliku reisijateveo komisjoni eraldi otsustele.
- 14 Pori piirkonna avaliku reisijateveo komisjon tegutseb vastavalt omavalitsusüksuste poolt heaks kiidetud koostöölepingule Pori linna, Ulvila, Harjavalta ja Kokemäki linnade ning Nakkila valla territooriumil avaliku reisijateveo piirkondlikult pädeva ühisasutusena ja allub Pori linnavolikogule ja linnavalitsusele. Komisjoni pädevuses on ülesanded, mis on avaliku reisijateveo suhtes pädevale asutusele määratud avalike reisijateveoteenuste määrase ja avaliku reisijateveo seaduse alusel.

Menetluse ja poolte peamiste argumentide lühikokkuvõte

Markkinaoikeus (kaubanduskohus)

- 15 Markkinaoikeus (kaubanduskohus), kes menetles asja esimese astme kohtuna, leidis oma otsuses, et aktsiaseltsi Porin Linjat Oy ei saa pidada Pori linnaga seotud üksuseks riigihangete seaduse § 10 tähenduses. Kohus leidis, et kohtuasjas ei ole tõendatud, et hankemenetluse võis korraldamata jätta riigihangete seaduses sätestatud muul alusel.
- 16 Markkinaoikeuse (kaubanduskohus) otsuse põhjenduste kohaselt on Pori linn piirkondlik omavalitsusasutus avaliku reisijateveo seaduse tähenduses, kes annab loa liiniveoks üksnes enda pädevusterritooriumil, mille moodustavad Harjavalta, Kokemäki, Nakkila, Pori ja Ulvila omavalitsusüksused. Porin Linjat Oy osutas Pori piirkonna avaliku reisijateveo komisjoni antud liiniveoloa alusel liiniveoteenuseid asjaomaste teiste omavalitsusüksuste territooriumil. Teistest loas nimetatud omavalitsusüksustest oli igäuks lähetanud Pori piirkonna avaliku reisijateveo komisjoni ühe liikme, kuid need omavalitsusüksused ei omanud Porin Linjat Oy üle kontrolli. Seega ei saanud käibe arvutamisel arvesse võtta tulu, mida teenis Porin Linjat Oy nimetatud omavalitsusüksuste avalikust reisijateveost, olgugi et vedu põhines omakorda Porin Linjat Oy üle kontrolli omava Pori linna korraldustel.
- 17 Markkinaoikeuse (kaubanduskohus) otsuse põhjenduste kohaselt ei vasta Pori linna tellimuste arvelt tekkiv käive oma mahu poolest sellele, mis on Euroopa Kohtu hinnangul piisav, et eeldada saaks seotud üksuse olemasolu. Porin Linjat Oy ei teosta olulist osa oma tegevusest äriühingu ainuosanikuks oleva avaliku sektori hankija tarbeks.
- 18 Markkinaoikeus (kaubanduskohus) tunnistas 4. mail 2015 Pori linna esmateenuste kättesaadavaks tegemise komisjoni otsused kõnealuste vedude kohta kehtetuks osas, milles nendes nimetatud optioonide ajavahemikud ei olnud veel lõppenud.

Menetlus Korkein hallinto-oikeuses (Soome kõrgeim halduskohus)

- 19 *Pori linn* esitas kassatsioonkaebuse Korkein hallinto-oikeusele (Soome kõrgeim halduskohus) ja väitis, et Porin Linjat Oy on temaga seotud üksus.
- 20 Pori linna sõnul on tema omandis ja tema kontrollitav aktsiaselts Porin Linjat Oy äriühing, kes ei ole pärast 2009. aastat osalenud ühelgi veoteenuste hankel pakkujana ja kes ei tegutse ka muus osas turul konkurentsitingimustes. Porin Linjat Oy, kellega on sõlmitud sisetehingust hankeleping, vastab avaliku reisijateveo seaduses sõltuva teenusepakkuja suhtes kehtestatud tingimustele.
- 21 Porin Linjat Oy teostatud vedu on vedu avalike reisijateveoteenuste määruse tähenduses, mida osutab avaliku reisijateveo suhtes pädev asutus enda osutatava teenusena. Äriühing teenindab liine, mille on talle määranud avaliku reisijateveo komisjon.
- 22 Õigusnormide ja koostöölepingu alusel delegeerisid Harjavalta, Kokemäki ja Ulvila linnad ning Nakkila vald koostööd tegevate omavalitsusüksuste avalikku reisijatevedu puudutava tegevuse Pori linnale kui vastutavale omavalitsusüksusele. Nimetatud omavalitsusüksuste territooriumil teostatav vedu, mida teostab Porin Linjat Oy Pori linna kui pädeva asutuse korraldusel, on Pori linnale omistatav tegevus ja äriühingul sellest tegevusest tekkinud käive on Pori linna tellimuste arvelt tekkinud käive. Sellest tulenevalt moodustab rohkem kui 90% Porin Linjat Oy käibest Pori linna ja tema avalike reisijateveoteenuste saajatega seotud käive.
- 23 *Porin Linjat Oy* teatas, et ta nõustub Pori linna kassatsioonkaebuse väitega.
- 24 *Lyttylän Liikenne Oy*, kes esitas hankelepingu sõlmimise tõttu kaebuse markkinaoikeusele (kaubanduskohus), väitis, et olulist osa Porin Linjat Oy tegevusest ei moodusta aktsiaseltsi ainuomanikuks oleva Pori linna korraldusel toimuv tegevus ja seega ei ole Porin Linjat Oy Pori linnaga seotud üksus.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 25 Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) märgib, et Pori piirkonna omavalitsusüksuste koostöö sotsiaal- ja tervishoiuteenuste ning avalike reisijateveoteenuste osutamiseks põhineb vastutava omavalitsusüksuse mudelil.
- 26 Kohtuasjas on vaja tõlgendada, kas vastutava omavalitsusüksuse mudelil põhineva omavalitsusüksuste koostöö korral ei tule vastutava omavalitsusüksuse antavate tellimuste osas korraldada hankemenetlust, kui vastutav omavalitsusüksus või temaga seotud üksus ostab teenuseid koostööpiirkonna omavalitsusüksuste elanike tarbeks.
- 27 Euroopa Kohtu praktika kohaselt saab eristada kolme juhtumite rühma, mil hankemenetluse korraldamise kohustus puudub. Esimene juhtum puudutab

pädevuse üleandmist avalike asutuste vahel, teine juhtum avaliku sektori hankijate horisontaalset koostööd ja kolmas juhtum lepingu sõlmimist seotud ettevõtjaga. Käesolevat kohtuasja tuleb hinnata igast nimetatud aspektist.

Koostöö sotsiaal- ja tervishoiuteenuste korraldamiseks

- 28 Käesolevas kohtuasjas on vaja eelotsusetaotlus esitada esmalt seepärast, et ei ole selge, kas vastutava omavalitsusüksuse mudelil põhinev omavalitsusüksuste koostöö sotsiaal- ja tervishoiuteenuste korraldamiseks tähendab riigihankeid reguleerivate õigusnormide kohaldamisalast välja jäävat pädevuse üleandmist, hankemenetluse korraldamise kohustusega hõlmamata horisontaalset koostööd või mõnda muud ehk kolmandat juhtumit.
- 29 Korkein hallinto-oikeuse (Soome kõrgeim halduskohus) hinnangul on vaja tõlgendada, kas sotsiaal- ja tervishoiuteenuseid puudutaval koostöölepingul põhinev kokkulepe vastab tingimustele, mis kehtivad 2004. aasta riigihankedirektiivi kohaldamisalast välja jääva pädevuse üleandmise suhtes. Tõlgendamist vajab, kas kohtuotsuses Remondis (C-51/15) pädevuse üleandmise suhtes määratletud tingimused on täidetud seeläbi, et pädevuse omandanud avalik asutus teostab kõnealust pädevust iseseisvalt ja enda vastutusel ka siis, kui tegemist on omavalitsusüksuste lepingul põhineva sellise kokkuleppega nagu käesolevas asjas, mille puhul on teised omavalitsusüksused delegeerinud vastutavale omavalitsusüksusele vastutuse seadusega ette nähtud teenuste korraldamise eest.
- 30 Tõlgendamist võib vajada ka see, kas omavalitsusüksuste koostöölepingul põhinev sotsiaal- ja tervishoiuteenuseid puudutav kokkulepe vastab avaliku sektori hankijate vahelise lubatud koostöö tingimustele. Korkein hallinto-oikeuse (Soome kõrgeim halduskohus) arvates on võimalik, et kõnealune kokkulepe vastab sellise koostöö tingimustele. Seadusega ette nähtud vastutus teenuste korraldamise eest, käesolevas asjas vastutus puuetega inimestele osutatavate teenuste korraldamise eest jääb lepingulisele omavalitsusüksusele ka siis, kui seda teostatakse vastutava omavalitsusüksuse mudelil põhineva kokkuleppe alusel. Tegemist on avalike teenustega, mille korraldamiseks on seadusjärgne kohustus kõikidel kokkuleppes osalevatel omavalitsusüksustel.
- 31 Kui kõnealust koostöölepingut peetakse 2004. aasta riigihankedirektiivi kohaldamisalast välja jäävaks pädevuse üleandmiseks, jääb selgusetuks, kas avalikku asutust, kellele on pädevus üle antud, loetakse hankijaks ja kas kõnealune avalik asutus saab vastutava omavalitsusüksusena, korraldamata hankemenetlust, tellida asjaomased teenused endaga seotud üksuselt ka siis, kui vastutava omavalitsusüksuse instituudi puudumise korral oleks kõnealuste teenuse osutamise lepingute sõlmimine olnud pädevuse üle andnud omavalitsusüksuste endi kohustus.
- 32 Juhul kui leitakse, et tegemist on hankemenetluse korraldamise kohustusega hõlmamata horisontaalse koostööga, on samuti vaja tõlgendada, kas vastutavaks

omavalitsusüksuseks olev omavalitsusüksus saab teenuste korraldamisel teiste koostöös osalevate avaliku sektori hankijate tarbeks kasutada endaga seotud üksust või on sellisel juhul tegemist riigihankelepingu sõlmimisega, mis nõuab hankemenetluse korraldamist.

- 33 Korkein hallinto-oikeuse (Soome kõrgeim halduskohus) arvates ei käsitletud kohtuasjas Remondis (C-51/15) sõnaselgelt, kas riigihankeõiguses sätestatud hankemenetluse korraldamise kohustus laieneb pädevuse üleandmise järgsetele meetmetele.
- 34 Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) leiab, et kui tegemist on pädevuse üleandmisega, siis saab avalikku asutust, kellele pädevus üle anti, seega Pori linna pidada kõnealuste veeteenuste lepingu sõlmimisel hankijaks, kes võib koostööga hõlmatud territooriumil tellida veeteenused hankemenetlust korraldamata endaga seotud üksuselt.
- 35 Kui aga tegemist on lubatud horisontaalse koostööga, leiab Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus), et koostööpiirkonna teised omavalitsusüksused võivad tellida eespool nimetatud veeteenused hankemenetlust korraldamata Pori linnalt, juhul kui Pori linn on asjaomased lepingud enda ja teiste omavalitsusüksuste jaoks sõlminud hankemenetluse tulemusel või osutab asjaomaseid teenuseid enda tegevusena. Tõlgendamist vajab seevastu, kas koostöös osalev avaliku sektori hankija saab tellida teenused hankemenetlust korraldamata mõne teise koostöös osaleva avaliku sektori hankijaga seotud üksuselt, kui võtta arvesse seda, et koostöö ei tohi seada eraõiguslikke teenuseosutajaid konkurentidega võrreldes eelisseisundisse.

Koostöö seoses lähivedudega ja seotud üksuse staatus

- 36 Pori linn ei teostanud puuetega inimeste vedu enda tegevusena ise, vedu teostas aktsiaselts Porin Linjat Oy, kes on õiguslikult Pori linnast lahutatud üksus ja iseseisev juriidiline isik ning kelle ainuomanik on Pori linn.
- 37 Pori linn on pädev asutus avalike reisijateveeteenuste määruse ja avaliku reisijateveo seaduse tähenduses; talle määratud ülesannete ja tema kui vastutava omavalitsusüksuse kohta sõlmiti kokkulepped Pori linna, Harjavalta, Kokemäki ja Ulvila linnade ning Nakkila valla vahelises avaliku reisijateveo koostöölepingus.
- 38 Eespool nimetatud pädevusterritooriumi teised omavalitsusüksused ei oma Porin Linjat Oy üle kontrolli, kuna asjaomastel omavalitsusüksustel ei ole äriühingu aktsiaid ja nad ei saa ettevõtja otsuseid ka muul moel mõjutada. Seega ei ole alust seisukohal, et Porin Linjat Oy on pädevusterritooriumi omavalitsusüksustega ühiselt seotud üksus.
- 39 Pori linnaga seotud üksuse kriteerium on kontrollimisel täidetud, kuid ebaselgeks jääb, kas täidetud on Pori linnale tegevuse omistamise kriteerium, samuti küsimus,

mil määral võetakse Porin Linjat Oy tegevust arvesse Pori linna tellimuste arvelt tekkiva käibe arvutamisel.

- 40 Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) kaalus, kas Pori linna kui reisijateveo suhtes pädevat asutust ja vastutavat omavalitsusüksust tuleb pidada avaliku sektori hankijaks, kuna ta sõlmib lähiveo korraldamiseks oma pädevusterritooriumil teenuse osutamise lepingud. Ent Pori linn sõlmib teenuste osutamise lepinguid ka teiste omavalitsusüksuste korraldusel, kes kannavad osa teenuse osutamise lepingute kuludest. Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) leiab, et kui Pori linna peetaks avaliku sektori hankijaks kogu lähiveo osas, tuleks selle veo käivet võtta Pori linna tellimuste arvelt tekkiva Porin Linjat Oy käibe arvutamisel arvesse täies ulatuses.
- 41 Pori linna sõnul on Porin Linjat Oy sõltuv teenusepakkuja avalike reisijateveoteenuste määrmise tähenduses, kes pärast 2009. aastat ei ole veoteenuste hangetel osalenud. Kui Porin Linjat Oy osutatud lähiveoteenuseid ei võeta Pori linna tellimuste arvelt tekkiva käibe arvutamisel arvesse, ei saa Porin Linjat Oy käive ilmselt olla selline, et Pori linnaga seotud üksuseks pidamise tingimused oleksid täidetud.
- 42 Korkein hallinto-oikeusele (Soome kõrgeim halduskohus) teadaolevalt ei ole Euroopa Kohtu praktikas otsuseid, mis käsitleksid sellises olukorras nagu käesolev küsimust, kas avaliku sektori hankija kontrolli all oleva üksuse tegevust saab pidada avaliku sektori hankija tegevuseks.